

Raadsavond	4-3-2024
Zaaknummer	617477
Portefeuillehouder	Astrid Heijstee-Bolt
Vorbereid door	Concernadvies
Onderwerp	Zienswijze Kaag en Braassem Regionale Investeringsagenda Holland Rijnland

Beslispunten

- De zienswijze op de Regionale Investeringsagenda Holland Rijnland vast te stellen
- Het voorlopige totale bedrag van € 342.510 op te nemen in de Richtnota 2025 van Kaag en Braassem.

Wat willen we bereiken

Gemeente Kaag en Braassem staat voor een sterke regio. Wij vervullen hierin een actieve rol en zijn de ambassadeur van onze gemeente bij de partijen met wie wij samenwerken. We werken lokaal waar het kan, maar regionaal waar het moet. Regionaal samenwerken is van meerwaarde om schaalvoordelen te bereiken of complexe opgaven die niet bij gemeentegrenzen stoppen het hoofd te bieden. Deze actieve maar tegelijkertijd ook kritische rol sluit aan op de doelen en ambities uit ons Raadsakkoord 2022 - 2026. De Regionale Investeringsagenda waar we in Holland Rijnland aan werken vormt ons antwoord op regionale opgaven zoals het knooppunt Leimuiderbrug en waarmee we aanspraak kunnen maken op middelen uit bijvoorbeeld het Nationaal Groeifonds, het Nationaal Programma Landelijk Gebied, het MIRT en regiodeals.

Samenvatting

In Holland Rijnland hebben we het afgelopen jaar gewerkt aan het opstellen van een Regionale Investeringsagenda (RIA). De RIA is voor onze regio de stap van strategie naar uitvoering brengen van de door de regio geformuleerde doelen. De strategische basis ligt er met de vastgestelde Regionale Omgevingsagenda (ROA), de Regionale Energiestrategie (RES) en de Regionale Strategie Mobiliteit (RSM) en het Werkprogramma 2022 – 2026.

De RIA die nu voorligt voor zienswijze is een product van vele ambtelijke bijeenkomsten, overleggen met portefeuillehouders en leden van het Algemeen Bestuur, gesprekken met gemeenteraden en sessies met stakeholders. In Kaag en Braassem in het bijzonder is op de Context en Kaders-avond van 27 september 2023 stilgestaan bij de RIA, de inhoudelijke projecten en de financieringsstrategie. Die avond hebben we met Holland Rijnland constructief het gesprek gevoerd over de inhoud van de RIA. Toen werd geconcludeerd dat de belangrijke inhoudelijke thema's voor Kaag en Braassem in de RIA zijn opgenomen.

In de periode daarna is Holland Rijnland samen met gemeenten gekomen tot een definitief voorstel dat is besproken in de 13 colleges. In bijgevoegd voorstel zijn de reacties van de colleges weergegeven en de wijze waarop deze zijn verwerkt. Deels zijn opmerkingen uit het college verwerkt in de stukken van de Regionale Investeringsagenda (zie bijlage was-wordt tabel) en deels zal er in het komende jaar verder samen met gemeenten worden gewerkt aan de wijze van besluitvorming en samenwerking (governance) en een verordening rondom de Regionale Investeringsagenda. Het Algemeen Bestuur zal uiterlijk in Q4 van 2024 een

besluit nemen over de voorgestelde verordening.

Inleiding

Als Holland Rijnland regio hebben we de afgelopen anderhalf jaar gewerkt aan de Regionale Investeringsagenda (RIA). De RIA komt voort uit de strategische documenten ROA, RES RSM en het Werkprogramma Holland Rijnland 2022 – 2026 waarin ambitieuze doelen zijn gesteld. Met de regionale agenda wordt ingezet op het gezamenlijk kunnen realiseren van grote projecten die de regio versterken. Als regio gaan we 30.500 woningen bouwen, 20.000 banen toevoegen en onze regio klaarmaken voor een groene, duurzame toekomst.

Als regio dragen we hiermee bij aan een goede brede welvaart in de toekomst. Deze gezamenlijke agenda bevat afspraken over de ambities en de aanpak van de opgaven en biedt een helder overzicht van de projecten in onze regio waar de komende jaren prioriteit aan wordt gegeven. De agenda laat zien op welke manier wij als Holland Rijnland bijdragen aan het oplossen van nationale en provinciale opgaven op regionale schaal.

Het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland heeft de regionale investeringsagenda voor zienswijze vrijgegeven aan de raden van de dertien deelnemende gemeenten. Via dit raadsvoorstel en bijgevoegde brief stelt de gemeenteraad van Kaag en Braassem haar zienswijze vast en zendt deze aan het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland.

Argumenten

- De RIA bestaat uit veertien prioritaire projecten, waar voor Kaag en Braassem kansrijke opgaven in zitten zoals het knooppunt Leimuiderbrug en de noordelijke ontsluiting van de Rijn- en Veenstreek, het versterken van het groen-blauwe raamwerk in de regio en de Regiodeal Sierteeltregio met de drie Greenports.
- De regio is het schaalniveau voor diverse opgaven die niet stoppen bij gemeentegrenzen. Regionaal kunnen opgaven effectiever worden opgepakt. Het alternatief zou zijn dat gemeenten afzonderlijk aan de slag gaan met projecten als de noordelijke ontsluiting van de Rijn- en Veenstreek en het knooppunt Leimuiderbrug of met het versterken van het groen-blauwe raamwerk in onze regio. Dit zou leiden tot meer ingewikkelde overlegstructuren en financieringstechnieken.
- De gemeenteraad van Kaag en Braassem heeft in het Raadsakkoord 2022 – 2026 de doelstelling gesteld om de regionale positie en lobbykracht te versterken en een actieve rol in de regio te spelen. In december 2023 is onze Regionale Agenda Kaag en Braassem geactualiseerd waarin we de inhoudelijke speerpunten voor Kaag en Braassem in de regio vast hebben gelegd. De RIA sluit aan bij deze inhoudelijke speerpunten en bij onze ambitie om onze regionale positie en lobbykracht te versterken.

Kanttekeningen

- Gemeenten hebben op dit moment niet de garantie dat een project wat weliswaar is opgenomen in de prioritaire lijst van 14 projecten ook daadwerkelijk uitgevoerd gaat worden. Holland Rijnland kan op dit moment die garantie ook niet geven, alleen al omdat voor uitvoer soms andere partijen of overheden nodig zijn. Over het aan en afvoeren van projecten worden de komende maanden afspraken gemaakt met de dertien gemeenten en moet leiden tot een beheersverordening die in het AB van december 2024 wordt behandeld.

Risico's

Keuze voor deelname aan de RIA is een gemeentelijke verantwoordelijkheid. De gemeenteraad van Kaag en Braassem kan niet via regionale besluitvorming worden gedwongen deel te nemen aan de RIA. Het is een autonome bevoegdheid van de individuele gemeenten. Elke gemeente staat voor de eigen afweging deel te nemen aan de RIA.

In tegenstelling tot het eerste RIF wordt er nu voor gekozen om iedere 2e jaar van een bestuursperiode een pijlmoment te maken waarbij een status wordt gegeven van de lopende projecten. Ook bestaat dan de mogelijkheid om projecten te stoppen. Daarnaast is een investering in de regionale agenda altijd een versterking en verbetering van de regio. Het hoeft daarmee niet te betekenen dat de ingediende projecten een direct effect hebben in onze gemeente.

Duurzaamheid

De ambities in de regionale Investeringsagenda zijn vertaald naar vier opgaven:

- 1 Een bereikbare en verbonden regio
- 2 Een duurzame en energiezekere regio
- 3 Een economisch sterke en innovatieve regio
- 4 Een groene en klimaatbestendige regio

In de RIA is dit verder toegelicht. Duurzaamheid is integraal onderdeel van verschillende opgaven, maar er bestaat dus ook een thema 'Een duurzame en energiezekere regio' in het bijzonder.

Participatie en inspraak

Via diverse werkateliers hebben diverse belanghebbenden (ondernemers, waterschappen, netbeheerder, onderwijs, vervoerders) inhoudelijke inbreng geleverd. Naast het uitgebreide traject waarin ambtelijke organisaties, colleges en gemeenteraden hun inbreng hebben kunnen leveren.

Financiële consequenties

Holland Rijnland is zich uiteraard bewust van de financiële positie van gemeenten, in het bijzonder met het oog op het aankomende ravijnjaar 2026.

Om te kunnen starten met de RIA vraagt Holland Rijnland de dertien gemeenten om voor de periode van drie jaar (2025 – 2027) een budget van in totaal € 7 miljoen bijeen te brengen. Het budget is als volgt opgebouwd:

- 4 miljoen euro voor de veertien prioritaire projecten in de projectenportefeuille. Uit onze inventarisatie blijkt dat de meerderheid van de projecten zich momenteel in de fase bevinden waarin verdere uitwerking dan wel een studiefase nodig is. Deze middelen zijn bedoeld om projecten in hun ontwikkel- en conceptfase te ondersteunen, zodat ze succesvol kunnen evolueren naar hun volgende fasen.
- 3 miljoen euro wordt verdeeld in vier fondsen van 750.000 euro. Deze fondsen hebben als doel specifieke thematische initiatieven van gemeenten te stimuleren en te ondersteunen.

Gemeenten worden gevraagd om bij de behandeling van hun kadernota 2025 rekening te houden met de financiering van de RIA. Het voorstel is om de bijdrage tussen de dertien gemeenten te verdelen op basis van inwonersaantal met peildatum 1 januari 2024. Deze gegevens zijn op moment van het ter zienswijze aanbieden van de stukken nog niet bekend. Voor Kaag en Braassem komt het totale bedrag voor de totale periode van drie jaar (2025 – 2027) vooralsnog uit op €342.510. Dit kan enigszins wijzigen doordat er nu is gerekend met het aantal inwoners per 1 januari 2023. De bedragen zullen dus nog iets wijzigen. Het is de bedoeling de middelen op te delen in drie gelijke jaarlijkse bijdragen.

De financiële consequenties bij instemming met dit voorstel zijn voor Kaag en Braassem als volgt:

Gemeente	Voorlopige verdeelsleutel: Inwonersaantallen op 1 januari 2023	€ 4 miljoen voor P2 en P3 projecten	€ 3 miljoen voor regionaal fonds	Totale bijdrage gemeente voor de jaren 2025 tot en met 2027
Kaag & Braassem	28.573	€ 195.720	€ 146.790	€ 342.510

Indien de nieuwe RIA van kracht wordt, geldt er ten aanzien van de omgang met middelen een afsprakenkader. Daar waar nodig zal een beheerverordening worden opgesteld. In het afsprakenkader zal in ieder geval worden vastgelegd;

- wanneer en hoe de RIA-middelen worden aangewend;
- welke fondsen daadwerkelijk worden ingesteld;
- wat de voorwaarden en criteria zijn waaronder een bijdrage uit het fonds kan worden verkregen.

Het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland zal na goedkeuring van de 13 raden de Regionale Investeringsagenda op 3 april 2024 definitief vaststellen. Door de Regionale Investeringsagenda nu ter goedkeuring voor te leggen aan de deelnemende raden in Holland Rijnland, kunnen de gevraagde financiën meegenomen worden in de kadernota en begrotingen van de gemeenten.

Deze incidentele bijdrage van gemeenten wordt als een reservering opgenomen in de begroting, onder voorbehoud van goedkeuring van de bij de Regionale Investeringsagenda behorende governance en verordening. Deze worden naar verwachting op december 2024 vastgesteld door het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland. We roepen Holland Rijnland op hier de gemeenteraden vroegtijdig bij te betrekken.

Regio

Gemeente Kaag en Braassem staat voor een sterke regio. Wij vervullen hierin een actieve rol en zijn de ambassadeur van onze gemeente bij de partijen met wie wij samenwerken. We werken lokaal waar het kan, maar regionaal waar het moet. Regionaal samenwerken is van meerwaarde om schaalvoordelen te bereiken of complexe opgaven die niet bij gemeentegrenzen stoppen het hoofd te bieden. Deze actieve maar tegelijkertijd ook kritische rol sluit aan op de doelen en ambities uit ons Raadsakkoord 2022 – 2026 en bij de in de Regionale agenda Kaag en Braassem gestelde doelen.

Evaluatie

De Regionale Investeringsagenda verschilt qua opzet van het Regionale Investeringsfonds (RIF). De RIA kan elke bestuursperiode herijkt worden en ligt dus niet voor een periode van 15 jaar (zoals het RIF) vast. Bij aanvang van elke nieuwe bestuursperiode wordt de RIA geëvalueerd en waar nodig aangepast.

Roelofarendsveen, 20-2-2024

Burgemeester en wethouders van Kaag en Braassem,
de loco-gemeentesecretaris, de burgemeester,
J.J. Démoed A. Heijstee-Bolt

Bijlagen behorend bij het voorstel

1. Zienswijze Kaag en Braassem RIA Holland Rijnland
2. Aanbiedingsbrief ter inzagelegging RIA Holland Rijnland
3. Bijlage a Concept Regionale Investeringsagenda
4. Bijlage b DB-brief aan colleges n.a.v. collegereacties op de RIA 16-01-2024
5. Bijlage c Reactietabel college-acties concept-RIA
6. Bijlage d Was-wordt tabel RIA
7. Bijlage e Financiële paragraaf RIA
8. Bijlage f Memo Stand van zaken RIF
9. Bijlage g FAQ Regionale Investeringsagenda 1-2-2024